

ULUSLARARASI DÜZENSİZ GÖÇ YÖNETİMİ VE GRUPLAR ARASI TEMAS: YENİ GÜVENLİK ANLAYIŞI PERSPEKTİFİNDEN BİR İNCELEME

MERVE ÖZ¹ SELİM KANAT² EKREM YAŞAR AKÇAY³

Öz: Bu makale, düzensiz göçün yalnızca sınır güvenliğiyle sınırlı bir sorun değil; aynı zamanda kültürel tehdit algıları, toplumsal uyum ve kimlik endişeleriyle doğrudan ilişkili çok boyutlu bir güvenlik meselesi olduğunu vurgulamaktadır. Soğuk Savaş sonrasında genişleyen güvenlik anlayışı doğrultusunda, tehdit kavramı yalnızca askerî değil; aynı zamanda toplumsal ve psikolojik bileşenleri de kapsayacak şekilde yeniden tanımlanmıştır. Bu bağlamda, ev sahibi toplumun düzensiz göçmenleri “öteki” olarak algılaması, önyargı ve dışlama eğilimlerini artırarak toplumsal güvenlik sorunlarını derinleştirebilmektedir. Çalışmada, gruplar arası temas kuramı temelinde geliştirilen çeşitli temas biçimlerinin -doğrudan, dolaylı, hayali, parasosyal temas gibi- tehdit algısını nasıl azaltabileceği ele alınmıştır. Nitel yöntemle gerçekleştirilen sistematik literatür taramasına dayanan bu çalışma, temasın yalnızca bireysel tutumları değil, aynı zamanda kolektif güvenlik algılarını da dönüştürebileceğini ortaya koymaktadır. Çeşitli ampirik araştırmalar, temasın göçmen karşıtı tutumları azaltmada ve toplumsal bütünleşmeyi teşvik etmede etkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, gruplar arası temas, düzensiz göçün yönetiminde deneysel bulgularla desteklenmiş, uygulanabilir bir “yumuşak güvenlik” stratejisi olarak kullanılabilir. Bu doğrultuda, eğitim, medya ve sivil toplum alanlarında yapılandırılmış temas programlarının yaygınlaştırılması, toplumsal kutuplaşmayı azaltarak daha kapsayıcı ve sürdürülebilir bir göç yönetimi anlayışının oluşmasına katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Düzensiz göç, yeni güvenlik anlayışı, gruplar arası temas, önyargı, tehdit algısı

International Irregular Migration Governance and Intergroup Contact: An Analysis from the Perspective of the New Security Paradigm

Abstract: This article emphasizes that irregular migration is not merely a border security issue but a multidimensional security challenge directly linked to perceptions of cultural threat, social cohesion, and identity-related anxieties. In the aftermath of the Cold War, the evolving understanding of security has led to a redefinition of the concept of threat—extending it beyond military concerns to encompass societal and psychological dimensions. Within this framework, the host society’s perception of irregular migrants as the “other” may deepen social security problems by reinforcing tendencies toward prejudice and exclusion. The study explores how various forms of contact—direct, indirect, imagined, and parasocial—developed within the framework of intergroup contact theory can reduce perceived threats. Based on a qualitative methodology and systematic literature review, the study demonstrates that contact has the potential to transform not only individual attitudes but also collective security perceptions. Empirical studies provide robust evidence that contact can effectively reduce anti-immigrant attitudes and foster social integration. In conclusion, intergroup contact can serve as an empirically supported and practically applicable soft security strategy in the governance of irregular migration. In this regard, the widespread implementation of structured contact programs in the fields of education, media, and civil society may help mitigate social polarization and contribute to the development of a more inclusive and sustainable approach to migration governance.

Keywords: Irregular migration, new security paradigm, intergroup contact, prejudice, perceived threat

¹ Doktora

Süleyman Demirel Üniversitesi
d2140262001@ogr.sdu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2368-333X

² Doç. Dr.

Süleyman Demirel Üniversitesi
selimkanat@sdu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2663-3757

³ Prof. Dr.

Süleyman Demirel Üniversitesi
ekremakcay@sdu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9157-6133

Giriş

Göç, insanlık tarihi boyunca sosyal, ekonomik, çevresel ve siyasal faktörlerin etkisiyle şekillenmiş evrensel bir olgudur. İlk çağlardan itibaren doğal afetler, güvenlik kaygıları ve geçim kaynaklarının tükenmesi gibi nedenlerle başlayan bu hareketlilik, zaman içinde siyasal dönüşümler, savaşlar, ekonomik gelişmeler ve küreselleşmenin etkisiyle çok daha karmaşık bir yapıya bürünmüştür (Şener, 2017, s. 3; Karabulut, 2021, s. 240). Bu tarihsel arka plan içerisinde göçün türlerinden biri olan düzensiz göç (irregular migration), günümüzde uluslararası sistemde hem insani hem de siyasal boyutlarıyla en çok tartışılan meselelerden biri hâline gelmiştir.

Düzensiz göç; zamanlaması, yönü ve niteliği öngörülemeyen, kapsamı içinde transit göç, mekik göçü, sığınmacı ve mülteci hareketlerini de barındıran, devletler tarafından istenmeyen bir göç biçimi olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2014, s. 1687; Carling, 2007, s. 2; İçduygu & Aksel, 2012, s. 8). Bu göç biçimi, yalnızca bireylerin yaşam koşullarını değil; aynı zamanda göç edilen ülkelerdeki sosyal yapıyı, ekonomik dengeleri, kültürel kimlikleri ve politik tercihleri de doğrudan etkilemektedir. Düzensiz göçün yol açtığı güvenlik tehditleri, ev sahibi toplumda yabancı düşmanlığının artışı, kültürel çatışmalar, ekonomik kaygılar ve insan hakları ihlalleriyle birleştiğinde, bu olgunun yalnızca sınır aşan bir hareketlilik değil, aynı zamanda çok boyutlu bir yeni güvenlik (new security) sorunu olduğu anlaşılmaktadır.

Soğuk Savaş sonrasında güvenlik paradigmasının dönüşmesiyle birlikte, tehdit kavramı da askeri tehditlerin ötesine geçerek sosyal, kültürel ve psikolojik boyutları da içeren daha geniş bir çerçevede ele alınmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, düzensiz göçün toplumların kimliğine, kültürel yapısına ve toplumsal düzenine yönelik tehdit olarak algılanması, onu toplumsal güvenlik başlığı altında değerlendirmeyi gerektirmiştir. Ancak düzensiz göçün yalnızca bir güvenlik tehdidi olarak ele alınması, göçmenlerle ev sahibi toplum arasındaki etkileşim dinamiklerini geri planda bırakabilmekte; oysa toplumsal ilişkiler ve psikolojik süreçlerin bu tür meselelerin yönetiminde önemli katkılar sunabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışma, düzensiz göçle ilgili toplumsal algıların dönüştürülmesinde, çatışma yerine anlayışı merkeze alan politik psikolojik bir yaklaşımın imkânlarını tartışmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada, politik psikoloji literatüründe yer alan gruplar arası temas (intergroup contact) ile ilgili çalışmalar üzerinden, düzensiz göç yönetiminde alternatif bir yaklaşım önerilmektedir. Allport'un (2016) ortaya koyduğu sosyal temas hipotezi ve devamında geliştirilen temas teorileri, gruplar arasında anlamlı, yapılandırılmış ve destekleyici koşullarda gerçekleşen etkileşimin önyargı, kaygı ve tehdit algılarını azaltabileceğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, ev sahibi toplum ile düzensiz göçmenler arasındaki sosyal mesafenin, kontrollü temas aracılığıyla azaltılabileceği; bunun ise hem toplumsal uyuma katkı sunabileceği hem de göçmenlerin bir güvenlik tehdidi olarak algılanmasının önüne geçebileceği varsayılmaktadır.

Bu araştırma, güvenlik çalışmalarına politik psikoloji perspektifi kazandırarak yeni bir kavramsal çerçeve sunmayı hedeflemektedir. Düzensiz göç yönetiminde gruplar arası temasın sağlayabileceği dönüşüm, literatürde sınırlı şekilde ele alınmıştır. Bu yönüyle çalışma, güvenlik odaklı göç politikalarının sosyal bağlamla nasıl dengelenebileceği sorusuna ışık tutmaktadır.

Bu çerçevede, çalışmanın temel araştırma sorusu şudur: Düzensiz göç yönetiminde gruplar arası temas temelli yaklaşımlar düzensiz göç yönetiminde etkili bir araç olarak kullanılabilir mi? Araştırmanın hipotezi ise, "Düzensiz göç yönetiminde gruplar arası temas ile ilgili çalışmalar başarılı bir şekilde kullanılabilir" şeklinde belirlenmiştir. Bu hipotezin sınanmasında, literatür taramasına dayalı nitel bir yöntem kullanılmış; ilgili kuramsal ve ampirik çalışmalar güvenlik ve gruplar arası ilişkiler açısından değerlendirilmiştir.

Araştırma, yalnızca literatüre kuramsal katkı sunmakla kalmayıp; göç politikalarının karşılıklı anlayış, gruplar arası etkileşim ve birlikte yaşam zemini üzerinden yeniden düşünülmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Makale üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, düzensiz göçün yalnızca sınır aşan bir hareketlilik değil, çok boyutlu bir mesele olduğu ve bu nedenle yeni güvenlik anlayışı içinde toplumsal güvenlik başlığı altında ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Yine bu bölümde, gruplar arası temasın, göçmenlerin “öteki” olarak algılanmasını dönüştürebilecek sosyal bir araç olarak güvenlik politikalarına entegre edilmesinin gerekliliği temellendirilmiştir. İkinci bölümde, gruplar arası temas kuramı tanıtarak, temasın önyargıların azaltılmasında hangi koşullar altında nasıl etkili olduğu açıklanmıştır. Temasın çeşitli türleri üzerinden göçmenlere yönelik olumsuz tutumların ve güvenlik kaygılarının azaltılabileceği ortaya konmuştur. Üçüncü bölümde ise, düzensiz göçmenlerin ev sahibi toplum tarafından kültürel, ekonomik ve güvenlik temelli tehdit olarak algılandığı; bu algının önyargı, dışlama ve politik kutuplaşmayı artırabileceği ifade edilmiştir. Gruplar arası temasın bu tehdit algısını azaltılabileceği; sosyal mesafe, kaygı ve önyargıları yumuşatarak göçmenlere yönelik daha olumlu tutumların gelişmesine katkı sağlayabileceği çeşitli ampirik çalışmalarla gösterilmiştir. Sonuç bölümünde, bu bulgular ışığında, temasın güvenlik politikalarına nasıl entegre edilebileceğine ilişkin değerlendirmelere ve önerilere yer verilmektedir.

Düzensiz Göç ve Yeni Güvenlik

Düzensiz göç, uluslararası bağlamda ele alınmakta ve eşzamanlı olarak ulusal, kültürel ve sosyal yapıları farklı biçimlerde etkilemektedir (Öksüz, 2019, s. 77). Yapılan literatür taraması, düzensiz göçle ilgili çalışmaların; güvenlik, devletlerin göçe yaklaşımları, hukuki boyut, toplumsal tutumlar, entegrasyon, insan hakları ve uluslararası ilişkiler gibi çeşitli konular çerçevesinde ele alındığını ortaya koymuştur.

Bu durum, düzensiz göçün yalnızca bir insani hareketlilik biçimi olarak değil, aynı zamanda çok boyutlu bir uluslararası sorun olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Nitekim, Soğuk Savaş sonrası dönemde genişleyen ve derinleşen güvenlik kavramı çerçevesinde düzensiz göç, giderek artan biçimde güvenlikle ilişkilendirilerek analiz edilmeye başlanmıştır (Battır, 2020, s. 109). Bu yaklaşıma göre, düzensiz göç ulusal çıkarları zedeleyen bir tehdit olarak ele alınmaktadır (Erdoğan, 2013, s. 277).

Düzensiz göçün ulusal çıkarlar üzerindeki etkisi, özellikle toplumsal güvenlik kavramı üzerinden açıklanabilir. Toplumsal güvenlik dine, dile, kültüre ve kimliğe yönelik tehditleri kapsar. Bu tür tehditler, toplumların kolektif kimliğini kaybetmesine, devletlerin ise istikrarsızlaşma ve hatta varlığını sürdürememe riskiyle karşı karşıya kalmasına neden olabilir (Collins, 2017, s. 178). Bu bağlamda, düzensiz göç, toplumsal güvenlik açısından bir tehdit teşkil etmektedir.

Göç sonrasında, göç alan ülkelerde ekonomik zorlukların ortaya çıkması, sosyal değişimlerin hız kazanması ve kamu kurumları üzerindeki yükün artması gibi gelişmeler söz konusu kurumların işleyişinde aksaklıklara yol açabilmektedir. Tüm bu unsurlar, düzensiz göçün toplumsal güvenlik açısından bir sorun hâline gelmesine neden olan başlıca etkenler arasında yer almaktadır (Wæver, 1993, s. 157).

Düzensiz göçün yalnızca sınır ötesi bir hareketlilik değil; aynı zamanda kültürel, toplumsal, ekonomik ve siyasal etkiler yaratan çok boyutlu bir olgu olması, bu konunun yeni güvenlik anlayışı çerçevesinde ele alınmasını gerekli kılmıştır. Bu kapsamda, öncelikle güvenlik anlayışındaki dönüşümün nasıl şekillendiğine bakmak yerinde olacaktır.

Devlet ve güvenlik kavramlarının iç içe geçtiği geleneksel güvenlik anlayışının temelleri, Westfalya Barış'ına dayanmaktadır (Karabulut, 2011, s. 48). Egemen devlet kavramının öne çıktığı bu dönemde ortaya çıkan geleneksel güvenlik anlayışına göre, devlet topraklarının korunması her şeyden önce gelmekteydi (Tuna, 2003, s. 165). Güvenliğin öznesinin devlet olduğu bu anlayış, kuramsal temelini realizmden almıştır (Telatar, 2019, s. 11). Realizmin güvenlik anlayışında güvenlik, devletlerin askerî kapasitelerini sürekli artırmaları gibi sert güvenlik önlemleriyle sağlanmaktaydı (Kardaş, 2020, s. 342). Askerî olmayan, ancak ulusal güvenliğe

tehdit oluşturabilecek sorun ve gerilimler ise geleneksel güvenlik anlayışında önemsizmemekteydi (Telatar, 2019, s. 11).

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, devletlerin askerî gücü ne zaman ve ne amaçla kullanacağı gibi sorular, geleneksel güvenlik anlayışını aşan, daha çok yönlü tehdit algılarını gündeme getirmiştir (Walt, 1991, 226). Bu dönemde ekonomik, sosyal, siyasal ve çevresel sorunların da güvenlik kavramı içine dâhil edilmesiyle birlikte, güvenlik anlayışı hem genişlemiş hem de derinleşmiştir (Ünsal, 2007, s. 23). Güvenliğin¹ temelinde yer alan yaklaşım realizmden idealizme kaymış; güvenliğin merkezine ise birey, yani insan yerleşmiştir (Kanat, 2005, s. 69). Bu süreçte insani, ekonomik ve çevresel unsurlar da “yeni tehditler” oluşturmuş ve böylece güvenliğin yalnızca askerî bir olgudan ibaret olmadığı görülmüştür (Ünsal, 2007, s. 22). Teknolojinin, ulaşım ve iletişim unsurlarının gelişmesi ile birlikte özellikle insani güvenlik alanında yapılan çalışmalar hız kazanmaya başlamış ve güvenliğin kimin için ve nasıl olacağı sorgulanarak güvenliğin referansı devletten bireye kaymıştır. Farklılaşan tehdit türlerine karşı geliştirilen yeni fikirlerle birlikte söz konusu güvenlik anlayışı, “yeni güvenlik” olarak adlandırılmıştır (Kanat, 2011, s. 138). Bazı kaynaklarda ise bu yaklaşım, “yumuşak güvenlik” olarak tanımlanmıştır (Karataş, 2022, s. 23). Zira bu güvenlik anlayışına göre güvenliğin “yumuşak güvenlik” önlemleri yoluyla sağlanması önceliklidir (Kanat, 2022, s.165).

Güvenlik paradigmasındaki bu değişimle birlikte, özellikle devlet dışı aktörler ve sınır aşan dinamikler güvenlik gündeminde daha fazla yer bulmuştur. Bu bağlamda, düzensiz göçün günümüzde neden yeni güvenlik anlayışı çerçevesinde çok boyutlu bir tehdit olarak değerlendirildiği açıklığa kavuşmaktadır.

Güvenlik anlayışının değişmesiyle birlikte göç, devletlerin güvenliğini riske atabilecek önemli bir unsur olarak gündeme gelmiştir (Karataş, 2022, s. 23; Hopyar, 2024, s. 125). Bu bağlamda düzensiz göç de sınır aşan niteliği ve çok boyutlu etkileri nedeniyle günümüz güvenlik tartışmalarında merkezi bir yere oturmaktadır. Nitekim, göç ve mülteci hareketleri, ulusal çıkarları zedeleyen tehditler olarak yeni güvenlik tehditleri kapsamında yer almaktadır (Erdoğan, 2013, s. 277). Bu nedenle, yeni güvenlik anlayışı bağlamında düzensiz göç yalnızca sınır ötesi bir hareketlilik değil, aynı zamanda toplumsal düzeni ve devlet egemenliğini tehdit eden çok katmanlı bir güvenlik meselesi olarak konumlandırılmaktadır. Dolayısıyla, düzensiz göçün güvenlik bağlamındaki etkilerini daha iyi kavrayabilmek için toplumsal güvenlik kavramı üzerinden değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Devlet güvenliği kategorilerinden biri olarak değerlendirilen toplumsal güvenlik anlayışına göre, din, dil, kültür ve geleneklere yönelik tehditler yoluyla devletler istikrarsızlaştırılabilmektedir (Collins, 2017, s. 178). Toplumsal güvenlik, aynı zamanda kimliğe yönelik tehditlerle de ilgilidir; zira toplumun kimliğini kaybetmesi durumunda, varlığını sürdürememesi söz konusu olabilir (Collins, 2017, s. 178). Dolayısıyla, yeni güvenlik anlayışı içinde, düzensiz göçün bu alanlara etkisi kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, göçmenler ve özellikle düzensiz göçmenler, ev sahibi toplum tarafından birer tehdit olarak algılanmakta; bu durum, onların önyargı ve olumsuz tutumlara maruz kalmalarına neden olabilmektedir (Landmann vd., 2019, s. 140; Çakırer Özservet & Yurtsever, 2017, s.13).

Toplumsal düzeydeki bu algısal tehditler, yalnızca bireysel ya da kültürel boyutta sınırlı kalmamakta; aynı zamanda devletlerin güvenlik politikalarını ve uluslararası ilişkilerdeki yönelimlerini de şekillendirmektedir.

Bu çerçevede, göçün güvenlik politikaları üzerindeki etkisi de dikkat çekicidir. Göç, bazı durumlarda devletlerin egemenlik ve özerklik sınırlarını zorlayabilir; hedef ülkenin demografik

1 Güvenlik yatay ve dikey olmak üzere iki çeşit genişleme şeklinde açıklanmaktadır. Dikey genişleme güvenliğin sadece devlet değil, birey, toplum, ulus-altı ya da ulus-üstü aktörler gibi farklı düzeylerdeki aktörleri kapsayacak şekilde genişlemesidir. Yatay genişleme ise güvenlik konularının sadece askerî tehditlerden değil, ekonomik, çevresel, toplumsal, sağlık gibi farklı alanlardan gelen tehditleri de içerecek şekilde genişlemesini ifade etmektedir. Düzensiz göç her ikisi ile açıklanmakla birlikte konu çeşitliliği açısından değerlendirildiğinde yatay genişleme içinde ele alınmaktadır (Aksu ve Turhan, 2012, s. 70).

yapısını değiştirerek ulusal kimliği ve toplumsal güvenliği tehdit edebilir ve devletlerin ulusal dış politika amaçları doğrultusunda başka devletler üzerinde bir araç olarak kullanılabilir. Tüm bu unsurlar, göçün güvenliği tehdit edici bir unsur hâline gelmesine yol açmaktadır (Erdoğan, 2013, s. 282). Bu bağlamda, düzensiz göç için de aynı değerlendirmeleri yapmak mümkündür.

Nitekim, ev sahibi toplum tarafından önyargıyla yaklaşılan, tehdit olarak algılanan ve aşağılamaya maruz kalan göçmenler; gerek kendilerine ya da ait oldukları gruba, gerekse içinde yaşadıkları toplumda kendilerine ait olmayan dış gruplara karşı zarar verici tutumlar geliştirebilmekte ve bu tutumları davranışa dökülebilmektedirler. Allport, sosyal temas hipotezini öne sürdüğü Önyargının Doğası (The Nature of Prejudice) adlı eserinde, bireylerin ayrımcılık ve aşağılamaya maruz kaldıklarında, eğer başkalarını cezalandırmaya meyillilerse; saplantılı biçimde endişe ve kuşku duyma, kurnazlık ve açgözlülük sergileme, kendi gruplarına bağlarını güçlendirip diğer gruplara önyargıyla yaklaşma, saldırganlık ve ayaklanma gibi tutumlar sergileyebileceklerini belirtmiştir (2016, s. 201). Aynı şekilde, bireylerin cezalandırmayı içselleştirdikleri durumlarda ise grup üyeliğini yadsıma, uzaklaşma ve pasiflik, soytarılık, kendinden nefret, iç gruba yönelik saldırganlık, tüm kurbanlara sempati, simgesel statü çabası ve nevrotiklik gibi sonuçların gelişebileceğini ifade etmiştir.

Bireyler düzeyinde gözlemlenen bu olumsuz psikolojik tepkiler, zamanla toplumsal düzeye yayılarak genel kamuoyunun göçmenlere yönelik algısını biçimlendirmektedir. Bu algı ise yalnızca toplumsal düzlemle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda siyasal düzeyde de etkilerini göstermektedir. Bu doğrultuda, düzensiz göçmenlerin ev sahibi toplumla yaşadığı uyum sorunları, siyasal alanda da yankı bulmuş; özellikle aşırı sağ partiler, düzensiz göçün bir güvenlik tehdidi olduğu söylemini benimseyerek ulusal güvenlik, ekonomik güvenlik, kültürel güvenlik ve iç güvenlik temalarını politikalarında sıkça kullanmışlardır (Mandacı & Özerim, 2013, s. 105; Hopyar, 2024, s. 125). Tüm bu gelişmeler, güvenlik politikalarının yalnızca ulusal sınırları korumaya yönelik önlemlerle sınırlı kalamayacağını göstermektedir. Aynı zamanda, toplumsal düzeyde ortaya çıkan tehdit algılarına da yanıt verebilecek sosyal ve psikolojik yaklaşımların geliştirilmesi gerektiği açıktır. Bu bağlamda, yeni güvenlik anlayışıyla uyumlu biçimde, burada yalnızca düzenli göç değil, aynı zamanda düzensiz göçün de dahil olduğu göç olgusuna ilişkin olarak gruplar arası temasın rolü üzerine düşünmek anlamlı bir adım olacaktır.

Düzensiz göç, yalnızca fiziksel sınırları değil, toplumsal sınırları da zorlayan çok katmanlı bir olgu olarak ev sahibi toplumun algılarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle güvenlik politikalarının yalnızca sınır kontrolü ve yasal düzenlemelerle sınırlı kalmaması; ev sahibi toplum ile düzensiz göçmenler arasındaki etkileşimi dönüştürecek sosyal araçların da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, güvenliğin yalnızca askerî önlemlerle değil, toplumsal düzeydeki algılar ve ilişkiler üzerinden de sağlanabileceğini öne süren yeni güvenlik anlayışıyla örtüşmektedir (Nargül, 2025, s. 9).

Gruplar arası önyargıları önlemek ve gruplar arası ilişkileri geliştirmek için temas, önemli bir stratejidir (Bağcı & Canpolat, 2019, s. 151). Gruplar arası temas sürecinde değişim; grup üyelerinin dış grup hakkında bilgi edinmeleri, dış grup üyelerine yönelik tutum ve davranışlarını gözden geçirmeleri, grup içi norm ve geleneklerin sosyal dünyayı düzenlemenin tek yolu olmadığını fark etmeleri ve dış grupla duygusal bağlar kurmaları yoluyla gerçekleşmektedir (Pettigrew, 1998, s. 70). Yani bu süreçte dış gruplara yönelik duygu ve bilişler değişmekte; bu da tutumların dönüşmesini sağlamaktadır (Pettigrew & Tropp, 2008, s. 922).

Bu bilgidен hareketle, ev sahibi toplum ile düzensiz göçmenler arasında olumlu yönde bir tutum değişiminin, gruplar arası temas kuramı ekseninde yürütülen çalışmalarla desteklenebileceği söylenebilir. Bu doğrultuda, bir yumuşak güvenlik aracı olarak gruplar arası temasın teorik temellerini ve toplumsal çatışmaları azaltmadaki potansiyelini ele almak yerinde olacaktır.

Gruplar Arası Temas

Toplumsal bütünlüğün korunması ve yeni güvenlik anlayışının gerektirdiği çok boyutlu tehdit algılarına karşı daha kapsayıcı çözümler üretilebilmesi için, bireyler arası ilişkilerin niteliği önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, gruplar arasında kurulacak anlamlı ve yapılandırılmış temas biçimleri hem toplumsal kaygıların giderilmesine hem de birlikte yaşama kültürünün güçlenmesine katkı sağlayabilir. Özellikle, düzensiz göç gibi sınır aşan toplumsal süreçlerde ortaya çıkan sorunların çözümünde, gruplar arası teması ele alan çalışmalar önem oluşturmaktadır.

Grup ortak çıkar, amaç, inanç veya etkinlik temelinde bir araya gelen ya da toplumsal ve ruhsal etkenler doğrultusunda kendiliğinden oluşan, ortak bir kimliği paylaşan insan topluluğu olarak tanımlanır (Budak, 2009, s. 329).

Kağıtçıbaşı, var olan bulgular ışığında insanların gruplara katılmalarının çeşitli nedenleri olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenler; gruplara katılmanın insanların önemli sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılaması, insanların yalnız başına üstesinden gelemeyecekleri işleri gruplar sayesinde yapabilmeleri, grupların insanların kendilerini güvende hissetmesini sağlaması, grupların olumlu bir sosyal kimlik sağlaması, yani insanların grup üyeliği dolayısıyla kendilerini iyi hissetmeleri ve benliklerini beslemeleridir (2010, s.285).

Bir gruba dâhil olmanın sosyal ve psikolojik açıdan bazı olumlu katkıları olsa da, grup üyeliği bireylerde dış gruplara yönelik dışlayıcı ya da önyargılı tutumların gelişmesine de neden olabilir. Zira bireyler, karmaşık toplumsal dünyayı anlamlandırmak için genellemelere, kavramsallaştırmalara ve kategorizasyona başvurur. Ancak bu bilişsel süreçler, önyargıların oluşmasına zemin hazırlayabilir (Allport, 2016, s. 59).

Önyargı, bireylerin hedef aldıkları kişi veya grupları nesnel biçimde değerlendirmelerini ve bu gruplara karşı adil tutumlar geliştirmelerini engeller. Bu nedenle, önyargının hâkim olduğu sosyal ortamlarda sağlıklı ilişkiler geliştirmek güçleşir. Kendi gruplarından olmayan bireylere karşı her zaman düşmanca duygular beslemese de bireyler, zaman zaman kendi grupları dışındaki bu bireylerin arkasından konuşabilir, onlardan uzak durabilir, onlara karşı ayrımcı bir tavır sergileyebilirler, hatta bu tavır fiziksel saldırı ve onları ortadan kaldırmaya kadar gidebilir (Allport, 2016, s. 84).

Bu noktada, gruplar arası ilişkilerde önyargının azaltılmasına yönelik çözüm arayışları öne çıkmıştır. Araştırmacılar, sosyal temas kavramını II. Dünya Savaşı'ndan sonra kullanmaya başlamıştır (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 4). Allport, ortak amaçlar peşinde olan iki farklı grup arasında eşit statüde kurulan ilişkilerin önyargıyı azaltabileceğini ileri sürmüştür (2016, s. 325). Allport'un sosyal temas hipotezini ortaya koyduğu bu çalışmadan sonra, söz konusu hipotez farklı araştırmacılar tarafından da ele alınmış ve temasla ilgili yeni teoriler geliştirilmiştir (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 1).

Gruplar arası temas çalışmaları, gruplar arasındaki ilişkileri düzenlemek için bu grupların arasında sosyal temas olması gerekliliğine odaklanmıştır (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 3). Belirli koşullar altında gerçekleştirilen temas, gruplar arası ayrımcılığı, sosyal huzursuzluğu ve bölünmeyi azaltma işlevi de görmektedir (Koçak, 2023, s. 20).

1954'te Allport tarafından geliştirilen sosyal temas hipotezinden sonra, 1998 yılında Thomas F. Pettigrew tarafından "gruplar arası temas teorisi" ortaya konulmuş ve bu teoriyle sosyal temas hipotezinin problemleri giderilmeye çalışılmıştır (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 6).

Gruplar arası temasla ilgili yapılan çalışmalarda "iç grup" ve "dış grup" sık kullanılan kavramlardır. İç grup, "biz" terimi bütün üyeleri tarafından aynı temel anlamda kullanılan gruptur (Allport, 2016, s. 64). Bu açıklama kapsamında bireylerin ailesi, akrabaları, mezun olduğu okul, üye olduğu dernekler, desteklediği siyasi parti, milleti ve bunun gibi kendisini ait hissettiği pek çok kategori iç grubu oluşturabilir.

Dış grup ise bireylerin kendisini ait hissetmediği, kendi grubundan farklı gördüğü ve üyelerine karşı rekabetçilik, düşmanlık gibi duygular beslediği gruplardır (Budak, 2009, s. 200).

Gruplar arası temasın etkili olabilmesi için, grupların eşit statüde olması, ortak bir amaca yönelik hareket etmesi, aralarındaki ilişkinin iş birliğine dayanması ve temasın otorite tarafından desteklenmesi gerekmektedir (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 5).

Bu koşullardan ilki olan eşit statü, tarafların ilişki kurduğu bağlamda birbirlerini hiyerarşik olarak üst ya da alt değil, denk konumlarda algılamaları anlamına gelir. Nitekim bu durumu ele alan bir araştırmada, beyaz Amerikalıların siyahi Amerikalılara yönelik tutumları incelenmiş ve beyaz bireylerin, statü bakımından kendilerine eşit ya da daha yüksek konumda olan siyahi bireylerle arkadaşlık kurma eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Jackman & Crane, 1986, s. 480).

Bir diğer koşul olan ortak amaç doğrultusunda iş birliği, farklı gruplardan bireylerin aynı hedef için birlikte çalışmasını ifade eder. Bu çerçevede Allport (2016, s. 321), farklı etnik kökenden oyuncuların yer aldığı bir takımın, ortak hedefe yönelik iş birliği sayesinde grup içi dayanışmayı güçlendireceğini ve bu dayanışmanın takımın etnik bileşenini arka planda bırakabileceğini savunmaktadır. Ayrıca fabrikalarda, semtlerde, yerleşim birimlerinde ve okullarda sağlanan ortak katılım ile ortak çıkarlar da bu koşulu destekleyen diğer örnekler arasında yer almaktadır.

Temasın otorite tarafından desteklenmesi koşulu ise, temasın yalnızca bireyler düzeyinde değil, aynı zamanda kurumsal ve toplumsal yapılar tarafından teşvik edilmesini gerektirir. Bu doğrultuda, otorite olarak kabul edilen kişi veya kurumların dış grubu kabul eden bir tutum sergilemesi ve yasal ile kurumsal düzenlemelerin bu teması kolaylaştıracak şekilde yapılandırılmış olması beklenir. Böylece, söz konusu onay mekanizmaları temas sürecine destek sağlayarak uygulamanın etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artırır (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 5).

Ancak tüm bu koşullara rağmen, gruplar arası temasın önyargıyı azaltmasında bu kriterlerin mutlak gereklilik olup olmadığı sorusu da literatürde tartışılmıştır. Bu konuda kapsamlı bir analiz sunan Pettigrew ve Tropp, 515 çalışmayı kapsayan meta-analizlerinde, Allport'un öne sürdüğü optimal temas koşulları altında gerçekleşen temasın, önyargıyı azaltmada daha etkili olduğunu ortaya koymuştur (2006, s. 751). Bununla birlikte, araştırmacılar, önyargının azalması için bu koşulların her zaman gerekli olmadığını gözlemlemişlerdir.

Sosyal temas hipotezinden yıllar sonra gruplar arası temas teorisini ortaya koyan Pettigrew, 1998'de "Intergroup Contact Theory" isimli makalesinde bu teorisin ana hatlarını çizmiş, temas konusunda temel ve kolaylaştırıcı faktörlerin ayrımını yapmış ve farklı temas aşamaları için farklı sonuçlara değinmiştir (Pettigrew, 1998, s. 65). Bu teori hem temas ve önyargı arasındaki ilişkiyi etkileyen aracı değişkenleri netleştirmiş, hem de sosyal temas hipotezindeki sorunlar için çözümler önermiştir (Küçükkömürler & Sakallı Uğurlu, 2017, s. 6). Allport'un sosyal temas hipotezinde olumlu temas etkilerinin nasıl ve neden ortaya çıkacağı değil, yalnızca ne zaman ortaya çıkacağı tahmin edilmiş durumdayken Pettigrew'in çalışmasında temas etkilerinin altında yatan birbiriyle ilişkili süreçler de detaylandırılmıştır (1998, s.80).

Temas teorisinin, "dış grup hakkındaki bilgiyi geliştirmek", "gruplar arası temas ile ilgili kaygıyı azaltmak" ve "empati ve perspektif almayı artırarak önyargıyı azaltmak" aracı değişkenleri sayesinde önyargıyı azalttığı ve "dış grup hakkındaki bilgiyi geliştirmek" aracı değişkeninin diğerlerine göre önyargının azalmasında daha az aracılık ettiği bulunmuştur (Pettigrew & Tropp, 2008, s. 922). Çalışma, gruplar arası temasın önyargıyı nasıl azalttığını anlamak için yapılmış çok kapsamlı bir analiz olup araştırmacılar, 2000 yılına kadar yapılmış yüzlerce çalışmayı tarayarak bu konudaki tüm güvenilir verileri toplamış ve 2005'e kadar olan yeni çalışmaları da eklemişlerdir. Yalnızca gerçek gruplar arasında doğrudan temas içeren ve önyargıyı ölçen araştırmalar incelenmiş; özellikle temasın önyargıyı azaltırken hangi psikolojik süreçler (bilgi artışı, kaygının azalması ve empatinin artması) üzerinden etkili olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu süreçlerin aracı rolünü test etmek için özel istatistiksel analizler (yapısal eşitlik modeli ve

Sobel testi) kullanılmış ve sonuç olarak, bu üç etkenin temasın önyargı üzerindeki etkisini anlamada önemli rol oynadığı bulunmuştur (Pettigrew & Tropp, 2008, s. 927).

Gruplar arası temasın farklı türleri bulunmaktadır. Yayılmacı/genişletilmiş temas, temsili öğrenme, parasosyal temas ve hayali temas durumları yüz yüze olmayan temaslar arasındadır (Türkoğlu vd., 2019, s. 157). Yayılmacı/genişletilmiş temas hipotezi, bireyin dış grupla doğrudan iletişim kurmasa bile, kendi grubundan bir kişinin dış grup üyesiyle kurduğu olumlu ilişkiyi bilmesinin, dış gruba yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceğini öne sürmektedir. Bu yaklaşım, doğrudan temasın mümkün ya da yaygın olmadığı toplumsal bağlamlarda önyargıların azaltılması için önemli bir alternatif sunar. Yayılmacı temas, sosyal normlar aracılığıyla dış gruba dair olumlu algıların dolaylı yoldan aktarılmasını sağlar. Böylece, yalnızca temas eden kişiler değil, bu temasları gözlemleyen ya da bu tür ilişkilerin varlığından haberdar olan bireyler de daha olumlu tutumlar geliştirebilir (Wright vd., 1997, s. 74).

Temsili öğrenmede, bir davranış ile bu davranışın sonuçları arasındaki ilişki, başkalarının gözlemlenmesi yoluyla öğrenilir (Budak, 2009, s. 713). Bu bağlamda, iç grup üyelerinin dış grup üyeleriyle kurduğu arkadaşlıkların doğrudan gözlemlenmesi de temsili öğrenme süreci içerisinde değerlendirilebilir ve bu durum, gruplar arası ilişkilerin gelişmesine katkı sağlar (Vezzali vd., 2014, s. 314).

Esses ve arkadaşları (2008), yaptıkları çalışmada, medyada sığınmacıların insan dışı varlıklar gibi tasvir edilmesinin, onlara yönelik daha olumsuz tutumlara yol açtığını ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte, medyanın gruplar arası tutumları olumlu yönde etkilediğini ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Schiappa vd., 2005, s. 92). Bunun nasıl mümkün olduğunu anlama noktasında, “parasosyal temas” kavramı önem kazanmaktadır.

Parasosyal temas, izleyicilerin medya karakterleriyle kurduğu tek yönlü ilişkilerden yola çıkılarak geliştirilen bir kavramdır. Özellikle çoğunluk grup üyelerinin, azınlık grup üyeleriyle doğrudan temas kurma olanağının sınırlı olduğu durumlarda, bu tür medya aracılığıyla kurulan temas biçiminin önyargıları azaltabileceği öne sürülmüştür. Schiappa ve arkadaşlarının yürüttükleri deneysel çalışmalar, parasosyal temasın gruplar arası önyargıyı azaltma konusunda etkili olabileceğini göstermiştir (2005, s. 92).

Bir diğer temas türü olan hayali temas, grup üyeleri arasında zihinsel düzeyde kurulan olumlu etkileşimler aracılığıyla önyargıların azalmasına katkı sağlayan dolaylı bir temas türüdür (Tayınmak & Türkeli, 2020, s. 315). Bu yaklaşımda, dış grup üyeleriyle temas yalnızca hayal edilmekte; yapılan deneysel çalışmalar ise bu hayali temasın gruplar arası kaygıyı azaltarak dış gruba yönelik önyargıları da azalttığını ortaya koymaktadır (Turner & Crisp, 2007, s. 427).

Önyargıyı azaltma potansiyeline sahip bu temas türleri, yalnızca bireysel düzeyde olumlu tutum değişimlerine katkı sunmakla kalmaz; aynı zamanda toplumsal düzeydeki ayrışmaları ve güvenlik kaygılarını da yumuşatabilir. Bu nedenle, gruplar arası temasın, özellikle yeni güvenlik anlayışı çerçevesinde düzensiz göç yönetiminde nasıl bir araç olarak kullanılabileceğini incelemek önem kazanmaktadır.

Yeni Güvenlik Anlayışı Çerçevesinde Düzensiz Göç Yönetimi ve Gruplar Arası Temas

Çeşitli çalışmalar, göçmenlerin ve bu bağlamda düzensiz göçmenlerin ev sahibi toplum tarafından bir tehdit unsuru olarak algılanabildiğini ortaya koymuştur (Landmann vd., 2019, s. 1401; Ekici, 2019, s. 2148; Yardım, 2017, s. 219; Konukoğlu vd., 2020, s. 105; Çakır & Köseliören, 2022, s. 237; Bölükbaşı, 2023, s. 44; Hopyar, 2024, s. 125). Bu tehdit algısının önemli nedenlerinden biri, düzensiz göçmenlerin farklı kültürel arka planlara sahip olmalarıdır. Ev sahibi toplum, bu farklılıkları mevcut kültürel yapıya, sosyal düzene ve ahlaki normlara yönelik bir tehdit olarak değerlendirebilmektedir (Landmann vd., 2019, s. 1401; Ekici, 2019, s. 2148; Yardım, 2017, s. 219; Konukoğlu vd., 2020, s. 105; Hopyar, 2024, s. 125). Kültürel faktörlere ek olarak, ekonomik nedenler de tehdit algısını beslemektedir.

Göçmenler ve bu bağlamda düzensiz göçmenler, ev sahibi toplumda ekonomik kaynakların paylaşımı açısından bir tehdit olarak algılanabilmektedir (Landmann vd., 2019, s. 1401; Ekici, 2019, s. 2148; Konukoğlu vd., 2020, s. 105; Hopyar, 2024, s. 125). Son olarak, suç oranlarındaki artış, toplumsal çatışmalar ve yabancı düşmanlığındaki yükseliş gibi unsurlar da düzensiz göçmenlerin güvenlik açısından tehdit olarak algılanmasına katkıda bulunan diğer etkenler arasında yer almaktadır (Landmann vd., 2019, s. 1401; Ekici, 2019, s. 2148).

Göçmenlerin ve bu bağlamda düzensiz göçmenlerin birer tehdit olarak algılanmasının; ev sahibi toplumda göçmenlere yönelik olumsuz duygu ve tutumlara yol açabildiği, göç konusunda kısıtlayıcı politikalara verilen desteği ve milliyetçi eğilimleri artırabildiği tespit edilmiştir (Landmann vd., 2019, s. 1401; Kan & Kanmaz, 2022, s. 59; Bölükbaşı, 2023, s. 44).

Ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik tehdit algısının, yalnızca soyut güvenlik kaygılarıyla sınırlı kalmadığı; aynı zamanda gündelik yaşam pratiklerinde önyargılar ve olumsuz toplumsal tutumlar şeklinde somutlaştığı görülmektedir. Nitekim, ev sahibi toplumda göçmenlere yönelik önyargıların yaygın olduğunu ortaya koyan çeşitli çalışmalar da mevcuttur (Çakırer Özservet & Yurtsever, 2017, s.13; Ateş & Yavuz, 2017, s. 1294; Çalışkan, 2019, s. 641; Yurttaş, 2020, s. 961; Abayhan, Hürriyetoğlu & Tuna, 2022, s. 29; Gülüm & Gölge, 2024, s. 260).

Gruplar arası temas, ev sahibi toplumun düzensiz göçmenlere dair sahip olduğu tehdit algısını azaltarak, yeni güvenlik tehditleriyle mücadelede yumuşak güvenlik aracı olarak işlev görebilmektedir. Çünkü temas, bireylerin öteki gruplara dair sahip olduğu endişeyi, önyargıları, olumsuz tutumları ve sosyal mesafeyi azaltarak, bu grupları daha sıcak algılamalarını sağlar. Bu bağlamda yapılan birçok çalışma, doğrudan ya da dolaylı temasın bu işlevi yerine getirdiğini ortaya koymuştur.

Nitekim Hollanda'da gerçekleştirilen Knappert vd.'nin çalışmasında, temasın sığınmacılara yönelik tutumlar üzerindeki etkisi hem siyasetçiler hem de vatandaşlar düzeyinde incelenmiştir (2020, ss. 427-436). İki büyük ölçekli anketle 905 siyasetçi ve 8013 vatandaşın sığınmacılarla temas düzeyleri ile sığınmacılara yönelik algıları arasındaki ilişki ölçülmüştür. Sığınmacılarla kişisel temas kuran bireylerin onları daha sıcak (samimi, güvenilir) ve yetkin (becerikli, zeki) algıladıkları görülmüş; bu olumlu algılar ise entegrasyona yönelik tutumları da dolaylı biçimde etkilemiştir. Özellikle sağ ideolojiye sahip vatandaşlar arasında temas düzeyi arttıkça olumsuz stereotiplerin zayıfladığı ve olumlu sosyal algıların geliştiği tespit edilmiştir. Siyasetçilerde de temasın doğrudan olumlu etkileri gözlemlenmiş olsa da ideolojik dönüşümün vatandaşlara kıyasla daha sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Bu bulgular, kişisel temasın ideolojik farklılıklar olsa bile, sığınmacılara yönelik sıcaklık ve yeterlik algılarını güçlendirerek, toplumsal önyargıların azaltılmasında etkili olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, Vezzali vd. tarafından İtalya'da yapılan deneysel bir çalışmada doğrudan temasın mümkün olmadığı durumlarda kitaplar aracılığıyla kurulan dolaylı temasın, çocukların göçmenlere yönelik tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir (2012, ss. 151-158). Çalışma kapsamında, 96 öğrenci üç gruba ayrılmıştır: Bir gruba kültürlerarası temalar içeren kitaplar okutulmuş, ikinci gruba nötr temalı kitaplar verilmiş, üçüncü gruba ise kitap okutulmamıştır. Sürecin ardından uygulanan ölçümler, kültürlerarası hikâyeler okuyan öğrencilerin göçmenlere daha az olumsuz özellik atfettiklerini, daha olumlu tutumlar geliştirdiklerini ve gelecekte göçmenlerle temas kurma istekliliklerinin arttığını göstermiştir. Ayrıca bu öğrenciler, göçmenleri kendilerine daha yakın hissetmiş ve öğrencilerde "biz"- "onlar" ayrımında bir zayıflama görülmüştür. Bu bulgular, doğrudan fiziksel temasın mümkün olmadığı koşullarda bile dolaylı temas yoluyla sosyal algıların dönüştürülebileceğini ortaya koymaktadır.

Sarı'nın araştırmasında ise pozitif temasın göçmen karşıtı tutumlar üzerindeki etkisi incelenmiştir (2023, ss. 28-45). Katılımcılara, göçmenleri komşu olarak isteyip istemedikleri sorulmuş; göçmen komşu istemeyen bireylerin pozitif temasa kapalı oldukları varsayılmıştır. Regresyon analizleri, göçmenleri komşu olarak istemeyen bireylerin anlamlı şekilde daha yüksek göçmen karşıtı tutumlara sahip olduğunu göstermiştir. Buna karşılık, göçmenlerle komşuluğa açık bireylerin, hem daha düşük düzeyde göçmen karşıtı tutum sergiledikleri hem de sağ partilere oy verme

olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür. Bulgular, doğrudan ölçülme de pozitif temasın göçmenlere yönelik algıları ve siyasal yönelimleri etkileyebileceğini ortaya koymuştur.

Temas ile ilgili literatüre bakıldığında pozitif temasın önyargıyı azalttığını (Dovidio vd., 2003, s. 8; Pettigrew & Tropp, 2006, s. 751; Crisp & Turner, 2009, s. 2; Christ, 2014, s. 3996; Dovidio vd., 2017, s. 11) hatta bazı çalışmalarda önyargı düzeyindeki azalmanın makro düzeyde olduğunu (Christ, 2014, s. 3996) ve yine temasın gruplar arası olumlu tutumlar ile ilişkili olduğunu (Pettigrew, 1997, s. 173; Wright vd., 1997, s. 73; Crisp & Turner, 2009, s. 2; Shook vd., 2015, s. 328; Rademaker vd., 2020, s. 1) doğrulayan başka çalışmalara da rastlanmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra gruplar arası temasın, dış gruplara yönelik tehdit algısını azaltabileceğini ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin, Türk üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, gruplar arası temasın bir türü olan hayali temasın; Suriyeli sığınmacılara yönelik tehdit algısını, sosyal mesafeyi ve gruplar arası kaygıyı azalttığı, aynı zamanda gelecekte temas kurma niyetini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Yurtbakan, 2019, s. 43). Hayali temas üzerine yapılan başka bir çalışmada ise bu tür temasın, dış gruplara yönelik tutumları daha olumlu hâle getirdiği ve hem tehdit algısını hem de gruplar arası kaygıyı azalttığı gösterilmiştir (Bağcı vd., 2018, s. 3). Stephan & Stephan (1985) tarafından yürütülen çalışmada da gönüllü olan ve yoğun biçimde gerçekleşen gruplar arası temasın, bireylerin dış grupları tehdit olarak algılamalarının temelini oluşturan gruplar arası kaygıyı azalttığı bulgulanmıştır (Stephan & Stephan, 1985, s. 172; Stephan vd., 2009, s.44). Başka bir çalışmada ise temas, gruplar arası kaygı ile negatif, toplumsal kabullenme ile de pozitif ilişkili bulunmuştur (Bağcı & Canpolat, 2019, s. 149).

Yeni güvenlik yaklaşımında güvenliğin “yumuşak güvenlik” önlemleri yolu ile sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır (Kanat, 2011, s. 138). Nitekim, askerî olmayan tehditler karşısında toplum içinde birleştirici unsurları öne çıkaran ve ayrıştırıcı bağları geri plana atan yöntemlerin kullanılması gerektiği ifade edilmektedir (Collins, 2017, s. 183). Bu bağlamda, düzensiz göçün kültürel, ekonomik ve sosyal yönlerden bir tehdit olarak algılanması, yalnızca sınır güvenliği ya da yasal önlemlerle değil, toplumsal bütünleşmeyi artıran yumuşak güvenlik araçlarıyla da yönetilmelidir.

Bu bağlamda gruplar arası temas, yeni güvenlik anlayışına uygun bir araç olarak öne çıkmaktadır. Temas, ev sahibi toplumun göçmenleri daha yakından tanımasını sağlayarak, ötekileştirici algıların kırılmasına ve gruplar arası kaygıların azaltılmasını mümkün kılabilir. Böylece temas, tehdit algısını besleyen kültürel yabancılık, ekonomik rekabet ya da suçla ilişkilendirme gibi olumsuz yargıların dönüşümünü sağlayabilir. Göçmenlere yönelik algılardaki bireysel değişim zamanla toplumsal tutumlara ve politik tercihlere yansyabilir. Bu da düzensiz göçün yol açtığı güvenlik kaygılarını yumuşatabilir. Sonuç olarak, sosyal temas süreçleri yalnızca bireyler arası yakınlaşmayı değil; aynı zamanda toplumsal düzeyde daha kalıcı, barışçıl ve kapsayıcı bir güvenlik anlayışının inşasını da mümkün kılabilir.

Sonuç

Soğuk Savaş sonrasında güvenlik paradigmasında yaşanan dönüşüm, tehdit algısının yalnızca askerî unsurlarla sınırlı kalmaması sonucunu doğurmuş; böylece toplumsal, kültürel ve psikolojik faktörler de güvenlik çerçevesinde değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, düzensiz göç olgusu da özellikle kimlik, kültür ve sosyal düzen bağlamında toplumsal güvenliği tehdit eden bir unsur olarak öne çıkmıştır. Bu nedenle, söz konusu tehdit algısına rağmen göçü yalnızca önlenmesi gereken bir güvenlik meselesi olarak görmek yerine, onun süreklilik arz eden dinamiklerini de dikkate alan bütüncül yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak göç olgusunun temel nedenleri arasında yer alan iklim krizi, savaşlar, siyasal istikrarsızlık ve yoksulluk gibi faktörlerin devam edecek olması, göç hareketlerinin de kesintisiz devam edeceğini göstermektedir. Bu durum, düzensiz göç yönetiminde yalnızca sert güvenlik önlemlerine dayalı politikaların yetersiz kaldığını ortaya koymakta; daha kapsayıcı, önleyici ve sürdürülebilir yaklaşımların gerekliliğine işaret etmektedir (Argın, 2021, s. 83). Nitekim, yeni

güvenlik anlayışına göre güvenlik, sert güvenlik önlemlerinin yanı sıra, doğası gereği tehdit ortaya çıkmadan önce müdahale eden yumuşak güvenlik önlemleriyle de sağlanmalıdır (Kanat, 2022, s. 178).

Bu çalışmada, politik ve sosyal psikoloji literatüründe önemli bir yere sahip olan gruplar arası temas ile ilgili çalışmaların, düzensiz göç yönetiminde bir yumuşak güvenlik aracı olarak kullanılıp kullanılamayacağı tartışılmıştır. Literatürde, gruplar arası pozitif temasın önyargıyı, tehdit algısını ve sosyal mesafeyi azaltma potansiyeline sahip olduğu yönünde güçlü bulgular mevcuttur. Makalede incelenen ampirik çalışmalar (Knappert vd., 2020; Vezzali vd., 2012; Sarı vd., 2023) temasın, tutumların olumlu yönde değişimi noktasında hem bireysel hem toplumsal düzeyde etkisi olduğunu göstermektedir. Özellikle ideolojik kutuplaşmanın yüksek olduğu bağlamlarda bile, yapılandırılmış temas biçimlerinin göçmenlerin “yabancı” ve “tehdit” olarak algılanmasını zayıflattığı görülmüştür. Bu veriler, gruplar arası temas ile ilgili çalışmaların, yeni güvenlik anlayışı bağlamında geliştirilecek göç politikalarında dikkate alınması gereken güçlü bir kuramsal ve uygulamalı dayanak sunduğunu ortaya koymaktadır.

Gruplar arası temas, yalnızca önyargıların azaltılmasına değil, aynı zamanda empati ve perspektif almanın güçlendirilmesine de katkı sağlamaktadır. Bu durum, ev sahibi toplum ile düzensiz göçmenler arasındaki ilişkilerin dönüşümünde kritik bir rol oynayabilir. Doğrudan temasın mümkün olmadığı koşullarda yayılmacı, parasosyal veya hayali temas biçimleri aracılığıyla oluşturulacak politikalar, entegrasyon süreçlerini destekleyerek toplumsal uyumu artırabilir. Böylece göçmenlere yönelik korku, kaygı ve düşmanlık temelli algılar zayıflarken, birlikte yaşam kültürünü güçlendiren sosyal bağlar gelişebilir. Bu da uzun vadede, düzensiz göçmenlerin güvenlik tehdidi olarak algılanmasını azaltarak, toplumun genel güvenlik kaygılarını yumuşatabilir.

Sonuç olarak, gruplar arası temas temelli yaklaşımlar, düzensiz göç yönetiminde yalnızca teorik bir öneri değil, aynı zamanda deneysel araştırmalarla desteklenmiş uygulanabilir bir strateji sunmaktadırlar. Yeni güvenlik yaklaşımında, sadece askerî önlemlere değil; toplumsal dayanışmayı artıran ve ayrışmayı azaltan uygulamalara da ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Gelecekteki çalışmalar, gruplar arası temasın farklı toplumsal ve kültürel bağlamlarda nasıl işlediğini daha ayrıntılı biçimde inceleyerek uygulama alanlarının genişletilmesine katkı sunabilir. Böylelikle, düzensiz göç yönetiminin daha kapsayıcı, bilim temelli ve insan merkezli olması mümkün olacaktır.

Bu yönüyle çalışma, sosyal ve politik psikoloji alanındaki kuramsal bilgilerin güvenlik politikalarına nasıl uygulanabileceğini göstererek, düzensiz göç gibi çok boyutlu sorunlara bilim temelli ve uygulanabilir çözümler geliştirilmesine katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abayhan, Y., Hürriyetoğlu, H. & Tuna, A. (2022). Mültecilere yönelik önyargı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Liberal Düşünce Dergisi*, 108, 27-43. <https://doi.org/10.36484/liberal.1209023>
- Aksu, M. & Turhan, F. (2012). Yeni tehditler, güvenliğin genişleme boyutları ve insani güvenlik. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(2), 69-80.
- Allport, G. W. (2016). *Önyargının doğası* (N. Nirven, Çev.; 1. Basım). Sakarya Üniversitesi Kültür Yayınları. (Orijinal eser 1954 yılında yayımlanmıştır)
- Argın, M. F. (2021). Uluslararası göç güvenlik ilişkisi: Göçün güvenlikleştirilmesi ve yeni tehditler. *Uluslararası İlişkiler ve Politika Dergisi*, 1(1), 76-84.
- Ateş, H. & Yavuz, Ö. (2017). (G)öçmen (ö)tekileştirme ve (ç)ok kültürlülük. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Göç Özel Sayısı), 1287-1301.
- Bağcı, S. Ç., Piyale, Z. E. & Ebcim, E. (2018). Imagined contact in high conflict settings: The role of ethnic group identification and the perspective of minority group members. *Journal of Applied Social Psychology*, 48, 3-14.
- Bağcı, S. Ç. & Canpolat, E. (2019). Suriyeli sığınmacılarda Türklerle temas ve psikolojik iyi oluş ilişkisinde aracı değişkenler. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 7(15), 149-169. <https://doi.org/10.7816/nesne-07-15-01>
- Battır, O. (2020). *Dünden bugüne uluslararası göç: Kuram, algı ve siyasa*. Nobel Akademik.
- Bölükbaşı, Y. Z. (2023). Milliyetçilik-göç ilişkisi üzerine teorik bir perspektif. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 18(1), 44-65. <https://doi.org/10.17153/oguiibf.1189787>
- Budak, S. (2009). *Psikoloji sözlüğü*. Bilim ve Sanat.
- Carling, J. (2007). *European strategies for reducing 'unwanted' immigration*. Danish Institute for International Studies. https://pure.diis.dk/ws/portalfiles/portal/57971/Carling_europeanstrategies.pdf
- Christ, O., Schmid, K., Lolliot, S., Swart, H., Stolle, D., Tausch, N., Ramiah, A., Wagner, U., Vertovec, S. & Hewstone, M. (2014). Contextual effect of positive intergroup contact on outgroup prejudice. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(11), 3996-4000. <https://doi.org/10.1073/pnas.1320901111>
- Collins, A. (2017). *Çağdaş güvenlik çalışmaları* (N. Uslu, Çev.; 3. Basım). Röle Akademik. (Orijinal eser 2006 yılında yayımlanmıştır)
- Crisp, R. J. & Turner, R. (2009). Can imagined interactions produce positive perceptions? Reducing prejudice through simulated social contact. *American Psychologist*, 64(4), 231-240. <https://doi.org/10.1037/a0014718>
- Çakır, C. & Köselören, M. (2022). Medyada metaforik temsil: Göçmenler üzerine bir çalışma. *Sosyal Mucit Academic Review*, 3(2), 237-262. <https://doi.org/10.54733/smar.1166676>
- Çakırer Özservet, Y. & Yurtsever, B. (2017). *Göçmenlere yönelik önyargı araştırması*. Marmara Üniversitesi Kent Sorunları ve Yerel Yönetimler Araştırma ve Uygulama Merkezi. https://www.researchgate.net/publication/324834708_Gocmenlere_Yonelik_Onyargi_Arastirmasi
- Çalışkan, S. (2019). Ev sahibi halkın Suriyeli göçmenlere yönelik tutumu: İstanbul; Sultanbeyli-Kadıköy ilçeleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66), 641-657. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3613>
- Dovidio, J. F., Gaertner, S. L. & Kawakami, K. L. (2003). Intergroup contact: The past, present, and the future. *Group Processes & Intergroup Relations*, 6(1), 5-21. <https://doi.org/10.1177/1368430203006001009>

- Dovidio, J. F., Love, A., Schellhaas, F. M. H. & Hewstone, M. (2017). Reducing intergroup bias through intergroup contact: Twenty years of progress and future directions. *Group Processes & Intergroup Relations*, 20(5), 606-620. <https://doi.org/10.1177/1368430217712052>
- Ekici, H. (2019). Türk toplumunda Suriyelilere yönelik algılanan tehditler ve çözüm önerileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 695-730.
- Erdoğan, İ. (2013). Küreselleşme olgusu bağlamında yeni güvenlik algısı. *Gazi Akademik Bakış*, 6(12), 265-292. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/73890>
- Esses, V. M., Veenvliet, S., Hodson, G. & Mihic, L. (2008). Justice, morality, and the dehumanization of refugees. *Social Justice Research*, 21, 4-25. <https://doi.org/10.1007/s11211-007-0058-4>
- Gülüm, Z. & Gölge, Z. B. (2024). Suriyeli göçmenlere yönelik önyargıyı yordayan faktörler. *Adli Tıp Bülteni*, 29(3), 260-268. <https://doi.org/10.17986/blm.1721>
- Hopyar, Z. (2024). Avrupa'da göçün güvenlikleştirilmesinde aşırı sağ partilerin rolü. *İmgelem*, 14, 125-156. <https://doi.org/10.53791/imgelem.1489457>
- İçduygu, A. & Aksel, D. B. (2012). Türkiye'de düzensiz göç. Uluslararası Göç Örgütü.
- Jackman, M. R. & Crane, M. (1986). "Some of my best friends are Black...": Interracial friendship and Whites' racial attitudes. *Public Opinion Quarterly*, 50(4), 459-486. <https://www.jstor.org/stable/2748753>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar*. Evrim.
- Kan, K. & Kanmaz, M. (2022). Küreselleşmenin kültürel boyutu ve göçün etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 59-73. <https://doi.org/10.52642/susbed.1011321>
- Kanat, S. (2005). *Terörizm, insan hakları, güvenlik: 11 Eylül sonrası meydana gelen değişiklikler* (Tez No. 188254) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=L8ilcwn9ZRRc_YMKxXW1sFW1iMaoZoAoXDMeylvm-lWXhgnV0bESejTxKKLib6t
- Kanat, S. (2011). *Realizm kapsamında terörizm, güvenlik ve Nato'nun dönüşümü* (Tez No. 746799) [Doktora tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sELqxhTIFGAjsbjOuuiy-COFjZxYA18GG3dn0YwsU6wVTEHZ646wHoWPiV4VKIKhK>
- Kanat, S. (2022). *Uluslararası terörizm ve güvenlik: Realizm çerçevesinde kavramsal bir değerlendirme*. Yetkin.
- Karabulut, B. (2011). *Küreselleşme sürecinde güvenliği yeniden düşünmek*. Barış Platin.
- Karabulut, B. (2021). Uluslararası ilişkiler kuramları ve göç olgusunun analizi: Suriyeli göçmenler örneği. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 236-268. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1612804>
- Karataş, B. (2022). *Yakın dönemde Avrupa'ya düzensiz göç ve güvenlik boyutu* (Tez No. 738235) [Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=kScA8XnrRb0WogX-qP-GFkiODasDJmIldhJbJm9ONSwaYUtQaulFIY8o4AGiF1215>
- Kardaş, T. (2020). Güvenlik. Ş. Kardaş & A. Balcı (Der.), *Uluslararası ilişkilere giriş: Tarih, teori, kavram ve konular* içinde (12. Basım, ss. 337-350). Küre Yayınları.
- Knappert, L., Dijk, H., Yuan, S., Engel, Y., Van Prooijen, J. & Krouwel, A. (2020). Personal contact with refugees is key to welcoming them: An analysis of politicians' and citizens' attitudes towards refugee integration. *Political Psychology*, 42(3), 423-442. <https://doi.org/10.1111/pops.12705>
- Koçak, İ. (2023). *Examining the attitudes of Turkish adults towards Syrian children from the perspectives of intergroup contact theory and social identity theory* (Tez No. 801824) [Yüksek lisans tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi]. Yükseköğretim

- Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=j_Fjwp4JS4mk97Puqti8rj12QXd_pqb66uPeLvYwgaTQ5r5mpXaN7QWpwwHKIDm
- Konukoğlu, K., Üsten, E. & Güngör, D. (2020). Suriyeli mültecilerden algılanan tehditte kent kimliği ve değerlerin rolü: Yerli göçmen perspektifi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 35(Özel Sayı), 105-125. <https://doi.org/10.31828/tpd1300443320201122x000041>
- Küçükkömürler, S. & Sakallı Uğurlu, N. (2017). Gruplar arası ilişkileri düzenlemede sosyal temas kuramları: gruplar arası, yayılmacı ve hayali temas. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 5(9), 1-31. <https://doi.org/10.7816/nesne-05-09-01>
- Landmann, H., Gaschler, R. & Rohmann, A. (2019). What is threatening about refugees? Identifying different types of threat and their association with emotional responses and attitudes towards refugee migration. *European Journal of Social Psychology*, 49, 1401-1420. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2593>
- Mandacı, N. & Özerim, G. (2013). Uluslararası göçlerin bir güvenlik konusuna dönüşümü: Avrupa'da radikal sağ partiler ve göçün güvenlikleştirilmesi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 10(39), 105-130.
- Nargül, S. (2025). Dünya toplumunun yapısal fenomeni: Düzensiz göç. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(52), 1-25.
- Öksüz, S. (2019). *Nedenleri ve sonuçları bakımından Türkiye'de düzensiz göç: 2000-2015 yılları arasında bir değerlendirme* (Tez No. 586885) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vjszP7PzV0HebcjFEvDfwF_VNGJG7fkariAGSu-4-y8qrciRI9-x5IDZqYRfdxOD
- Pettigrew, T. F. (1997). Generalized intergroup contact effects on prejudice. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(2), 173-185. <https://doi.org/10.1177/0146167297232006>
- Pettigrew, T. F. (1998). Intergroup contact theory. *Annual Review of Psychology*, 49, 65-85. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.49.1.65>
- Pettigrew, T. F. & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(5), 751-783. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.5.751>
- Pettigrew, T. F. & Tropp, L. R. (2008). How does intergroup contact reduce prejudice? Meta-analytic tests of three mediators. *European Journal of Social Psychology*, 38, 922-934. <https://doi.org/10.1002/ejsp.504>
- Rademaker, F., Boer, A., Kupers, E. & Minnaert, A. (2020). Applying the contact theory in inclusive education: A systematic review on the impact of contact and information on the social participation of students with disabilities. *Frontiers in Education*, 5, 1-21. <https://doi.org/10.3389/feduc.2020.602414>
- Sarı, Z. N. (2023). *The role of political sophistication and positive contact in reducing anti-immigration attitudes: Evidence from Europe* (Tez No. 832628) [Yüksek lisans tezi, Sabancı Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=S2eMu1TIwY_v4mYv58xAr0ATOLwwb2sHu-9oe3eEBkJde0vFhWWNevVMXgdI9pkY
- Schiappa, E., Gregg, P. B. & Hewes, D. E. (2005). The parasocial contact hypothesis. *Communication Monographs*, 72(1), 92-115. <https://doi.org/10.1080/0363775052000342544>
- Shook, N. J., Hopkins, P. D. & Koech, J. M. (2015). The effect of intergroup contact on secondary group attitudes and social dominance orientation. *Group Processes & Intergroup Relations*, 19(3), 328-347. <https://doi.org/10.1177/1368430215572266>
- Stephan, W. G., Ybarra, O. & Morrison, K. R. (2009). Intergroup threat theory. T. D. Nelson (Der.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* içinde (ss. 43-60). Psychology Press.

- Stephan, W. G. & Stephan, C. W. (1985). Intergroup anxiety. *Journal of Social Issues*, 41(3), 157-175. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1985.tb01134.x>
- Şener, B. (2017). Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası göç olgusu ve ulusal güvenlik üzerindeki etkileri üzerine bir değerlendirme. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-31. <https://doi.org/10.28956/gbd.319977>
- Tayınmak, İ. & Türkeli, A. (2020). Gruplar arası hayali temas kuramı ve araştırmaları üzerine bir derleme. *Nesne*, 8(17), 315-332. <https://doi.org/10.7816/nesne-08-17-11>
- Telatar, G. (2019). Göç ve güvenlik: Kavramsal ve teorik bir analiz. G. Telatar & U. Kedikli (Der.), *Uluslararası göç ve güvenlik içinde* (ss. 7-38). Nobel Akademik.
- Tuna, G. (2003). *Küresel ekonomik, ekolojik ve sosyal tehditler: Yeni güvenlik*. Nobel Akademik.
- Turner, R. & Crisp, R. (2007). Imagining inter group contact can improve intergroup attitudes. *Group Processes & Intergroup Relations*, 10(4), 427-441. <https://doi.org/10.1177/1368430207081533>
- Türkoğlu, B., Çukur, C.Ş., Yücel, E., Sayılan, G., Sağlam, P. & Erdi Gök, S. (2019). Kuramlar - sosyal ilişkiler. C. Ş. Çukur & G. Sayılan (Der.), *Uygulamalı sosyal psikoloji içinde* (1. Basım, ss. 133-187). Nobel Akademik.
- Ünsal, Z. (2007). *Güvenlik eksenli bir bakış açısından Avrupa'da değişen göç politikaları* (Tez No. 206205) [Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG-3IOknZC2hDzQRI_LFGrc6jse3oMwR4tEnJbW26LgH_wrH
- Vezzali, L., Hewstone, M., Capozza, D., Giovannini, D. & Wölfer, R. (2014). Improving intergroup relations with extended and vicarious forms of indirect contact. *European Review of Social Psychology*, 25(1), 314-389. <https://doi.org/10.1080/10463283.2014.982948>
- Vezzali, L., Stathi, S. & Giovannini, D. (2012). Indirect contact through book reading: Improving adolescents' attitudes and behavioral intentions toward immigrants. *Psychology in the Schools*, 49(2). <https://doi.org/10.1002/pits.20621>
- Wæver, O. (1993). *Identity, migration, and the new security agenda in Europe*. Pinter.
- Walt, S. M. (1991). The renaissance of security studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211-239. <https://doi.org/10.2307/2600471>
- Wright, S. C., Aron, A., McLaughlin-Volpe, T. & Ropp, S. A. (1997). The extended contact effect: Knowledge of cross-group friendships and prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1), 73-90. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.1.73>
- Yardı, M. (2017). Aşırı sağ ve çokkültürlük: Avrupa'da ötekileştirilen "göçmenler". *Akademik İncelemeler Dergisi*, 12(2), 217-234. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.342429>
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: Çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Turkish Studies*, 9(2), 1685-1704. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6274>
- Yurtbakan, T. (2019). *Suriyelilere yönelik tutumlarda hayali temasın rolü* (Tez No.56564560) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=FgmKgchPKo23qQqBeqzVZsjJx0i07h>
- Yurttaş, S. (2020). Türkiye'deki Suriyeli mültecilere yönelik ön yargı ve kalıp yargıların Türkmenistanlı öğrencilere yansımaları. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20(49), 961-985. <https://doi.org/10.26650/spcd2020-614295>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In recent decades, irregular migration has emerged not only as a challenge to border security but also as a significant issue that shapes societal perceptions of security, culture, and identity. The evolution of global security paradigms -especially after the end of the Cold War- has broadened the definition of “threat” to encompass not only military concerns but also societal and psychological insecurities. As migration flows increase and diversify, receiving societies often experience heightened perceptions of cultural threat, fear of economic competition, and concerns over criminality, which contribute to the portrayal of migrants as potential “others” who jeopardize national cohesion. In this regard, irregular migration becomes a highly politicized issue that interacts with identity-based anxieties and triggers exclusionary attitudes.

This article reiterates that security should not be considered solely in terms of state-centric, military or territorial protection, but should instead reflect societal well-being, perceptions of cohesion and psychological resilience. Within this expanded framework, irregular migration is analyzed as a socially constructed threat, which can be addressed not only through traditional security tools but also via strategies that promote intergroup understanding and empathy. One such strategy is intergroup contact, which has demonstrated robust potential in reducing prejudice, easing social tension, and reframing negative stereotypes associated with migrants.

Theoretical Background and Methodology

The conceptual framework of the study is rooted in intergroup contact theory, a major theory in political psychology. Gordon Allport’s (1954) contact hypothesis proposed that under appropriate conditions -particularly equal status, cooperation, and institutional support- contact between members of different groups can reduce prejudice. Later, Pettigrew (1998) and Tropp (2006; 2008) expanded the theory by identifying mediating psychological processes that explain how contact reduces bias. These include the increase of intergroup knowledge, the reduction of anxiety, and the development of empathy and perspective-taking.

This article employs a qualitative research methodology based on systematic literature review. Academic studies focusing on both direct and indirect forms of intergroup contact are examined and interpreted within the framework of the “new security paradigm.” The aim is to demonstrate that intergroup contact, when appropriately structured, can serve as a soft security tool in the governance of irregular migration.

Forms Of Contact and Their Relevance to Security

Contrary to conventional assumptions, intergroup contact is not confined to face-to-face physical encounters. Several indirect or symbolic forms of contact have been theorized and empirically tested in recent decades. These include:

- Extended contact: When an ingroup member learns that another ingroup member has a close relationship with an outgroup member.
- Imagined contact: When individuals are asked to visualize a positive interaction with an outgroup member.
- Parasocial contact: One-sided contact through media representations (e.g., television characters, social media influencers).

Such forms of contact are particularly relevant in contexts where direct interaction between migrants and host society members is limited or politically discouraged. For instance, parasocial contact via media (Schiappa et al., 2005) and indirect literary contact (Vezzali et al., 2012) have proven effective in reshaping attitudes toward marginalized groups, especially among children and adolescents.

Findings

Multiple studies from different national contexts support the argument that intergroup contact -both direct and indirect- plays a crucial role in reducing anti-immigrant attitudes and perceived cultural threats. Knappert et al. (2020) conducted a study in the Netherlands, revealing that both political actors and citizens who had direct or indirect contact with asylum seekers expressed more positive attitudes. Vezzali et al. (2012) implemented an intervention involving books that portrayed positive intergroup relations among Italian schoolchildren. The results showed that even symbolic contact significantly reduced negative perceptions of migrants, enhanced empathy, and blurred the rigid boundaries of the “us vs. them” dichotomy. Sarı (2023) conducted a pan-European survey demonstrating that individuals who expressed willingness to have immigrant neighbors were more likely to reject anti-immigrant narratives and less likely to vote for right-wing populist parties. Yurtbakan (2019) and Bağcı et al. (2018) presented evidence from Turkey indicating that imagined contact reduces anxiety and threat perception related to migrants. Additionally, such contact increases the willingness of individuals to engage in actual contact in the future, creating a self-reinforcing dynamic.

Discussion: Intergroup Contact as a Soft Security Strategy

As security discourses increasingly integrate non-military dimensions, the role of intergroup contact emerges as a viable soft security strategy. Unlike hard security measures such as border controls, deportations, or surveillance, contact strategies aim to foster cohesion, mutual understanding, and psychological security. This does not imply that all forms of contact are inherently positive. Conditions matter: poorly structured or conflictual encounters may reinforce negative attitudes. However, when designed with care -especially in education, media, and civil society platforms- scontact interventions can mitigate fears associated with cultural difference, reduce perceived competition, and humanize the figure of the migrant. Furthermore, contact interventions can play a role in countering the political instrumentalization of migration. In polarized societies, intergroup contact can serve as a corrective mechanism by weakening fear-based appeals and promoting more inclusive narratives.

Conclusion and Recommendations

This article concludes that intergroup contact, when effectively implemented, is not only an ideal but also a practical tool backed by empirical evidence. It contributes to the transformation of both individual attitudes and collective security perceptions. Particularly in societies facing increasing polarization and ideological fragmentation, contact-based strategies offer a path toward more humane and sustainable migration governance.

Policymakers and practitioners should take into account the multi-dimensional benefits of contact. It is recommended that future migration-related policies integrate contact-oriented programs in schools, community centers, and media campaigns. Furthermore, academic research should continue to explore the long-term effects of different types of contact in diverse social and cultural settings.

In sum, reframing security to include psychological and relational dimensions allows for innovative approaches to irregular migration. Contact theory, long a cornerstone of social psychology, thus offers timely insights into one of today’s most pressing socio-political challenges.